

stemme over sin fremtid. Det måtte erkendes, at der i så henseende var interne vanskeligheder for Storbritannien at overvinde, og på sagens nuværende stadi, hvor der bl. a. i London foregik forhandlinger vedrørende Sydrhodesias status, var det af betydning, at udvalget viste tilbageholdenhed med hensyn til konkrete skridt, som kunne forringe udsigterne for en forhandlingsløsning i fremskridtets ånd.

Ud fra denne betragtning kunne man fra dansk side ikke støtte et fremsat forslag om at sætte Sydrhodesia-spørgsmålet på dagsordenen for FN's ekstraordinære samling i maj 1963. Forholdene var ikke afklaret nok til, at man på sagens nuværende standpunkt kunne træffe sådan bestemmelse; tværtimod stod alle direkte implicerede parter midt i forhandlinger. Derimod burde den til generalsekretæren ved resolutionen fra 17. samling overdragne formidende rolle udnyttes mest muligt. Det danske indlæg sluttede med en udtalelse om, at den danske holdning byggede på tilliden til, at den britiske regering, som i sin kolonipolitik havde vist forståelse for ændrede sociale og politiske forhold verden over, og som uanset de konstitutionelle vanskeligheder rent faktisk havde en afgørende indflydelse på udviklingen, ville gøre alt, hvad der stod i dens magt for snarest at nå til det, som måtte være målet i Sydrhodesia, skabelsen af et uafhængigt harmonisk multiracialt samfund, der gav alle landets indbyggere lige rettigheder og lige muligheder. Dette indlæg gav således udtryk for tillid til Storbritanniens hensigter, men angav også retningslinier for, på hvilken måde man efter dansk skøn måtte løse konflikten.

Som resultat af debatten og i overensstemmelse med en begæring, som Joshua Nkomo havde fremsat over for udvalget som petitionær, vedtog udvalget under forudsætning af den britiske regerings indforståelse at sende et underudvalg til London til fortsatte drøftelser.

Besøget fandt sted i slutningen af april 1963. På koloniudvalgets vegne førtes drøftelserne af udvalgets formand (Mali), 1. viceformand (Uruguay), rapportør (Syrien) samt repræsentanter for Sierra Leone, Tanganyika og Tunesien. Den britiske regering var repræsenteret af udenrigsmini-

steren og ministeren for central-afrikanske anliggender, Richard Butler.

Den af underudvalget afgivne beretning indeholder en redegørelse for de fremførte synspunkter og standpunkter.

Underudvalget gjorde under diskussionerne i London gældende, at forfatningen af 1961 ikke var demokratisk, og understregede ønsket om forfatningens snarlige ophævelse og om gennemførelse af princippet „een mand, een stemme“. Underudvalget pegede også på, at selv om FN skulle akceptere det britiske standpunkt om, at Storbritannien ikke havde ret til at intervenere på grund af en med Sydrhodesia afsluttet aftale af 1961, var det dog stadig et spørgsmål, om den britiske regering for at opretholde en sådan aftale i modstrid med alle principper for ret og demokrati burde overse 3,7 millioner afrikaneres lovlige rettigheder.

Den britiske regering på sin side gjorde gældende, at dens målsætning i virkeligheden var den samme som FN's. Den forskel, der eksisterede, vedrørte alene vurderingen af Storbritanniens muligheder for at gribe ind. Efter britisk opfattelse havde den britiske regering ingen magt til at intervenere i Sydrhodesias indre forhold og den kunne ikke gennemtvinge sin vilje, selv om den måtte ønske det. De britiske repræsentanter tilføjede, at de eneste midler, Storbritannien rådede over, var overtalelse, diskussion og påvirkning over for den sydrhodesiske regering; De forenede Nationer måtte derfor stole på, at den britiske regering benyttede sig af denne indflydelse fremfor aktivt at intervenere. Med hensyn til spørgsmålet om indkaldelse af en forfatningskonference med henblik på at udarbejde en ny forfatning gjorde den britiske regering opmærksom på, at konferencen i 1961 var afholdt efter ønske af den sydrhodesiske regering; selv om Storbritannien besluttede at indkalde til en ny forfatningskonference, kunne det ikke tvinge den sydrhodesiske regering til at deltage, ej heller kunne Storbritannien indføre en ny forfatning uden den sydrhodesiske regerings indforståelse. Fra britisk side gav man tillige en udførlig redegørelse for Sydrhodesias særlige status, herunder særlig om de punkter, hvor denne afviger fra den typiske kolonistatus. Specielt hen-